

Telegraful Român

Organizațional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
 APARE SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei, — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Preful inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Datoria Bisericii în clipele de față

Desele schimbări petrecute la cârma țării și zbuciumul vieții în cele două decenii dela războiu încoace pun țara și pe conducătorii ei în fața unui serios examen de conștiință.

Fără îndoială, au fost greutăți și împrejurări cari au depășit puterile generației de azi. Dar au fost moravuri și patimi și s'au săvârșit greșeli și întrelăsări, cari s'au răsbunat, ale căror urmări se văd, iar altele le vor suporta urmașii.

Era de așteptat să avem o perioadă de tranziție între epoca din trecut și între viitorul la care aspiram.

Dar perioadele de tranziție, care se prelungesc prea mult, sunt totdeauna dezastruoase și uneori fatale.

În perioada de tranziție lumea trăiește din capitalul trecutului și acest capital scade din zi în zi până la complectă irosire.

S'au produs în acest interval însemnate achiziții materiale și tehnice, foarte utile și necesare. Dar ele numai atunci ar fi semne de progres, când le-ar corespunde și un progres spiritual și moral general.

Măsura progresului unei țări nu e luxul și îmbuibarea procopsiților vieții ci bunăstarea materială și morală și sănătatea celor dela sate, rezervorul de premenire al neamului, și mai ales circulația bunurilor spirituale sălășluite în viața neamului întreg. Ori în cei 20 de ani, ne-au năpădit țara toate plăgile posibile.

Curențe protivnice religiei au luat cu asalt viața individului și a colectivității. Fără o ierarhie a valorilor și fără o eroică conformare la acele valori, societatea e amenințată să-și

pieardă echilibrul moral, orientarea sigură în viață și să se prăbușească în anarhie.

Biserica se găsește azi în fața unei mari răspunderi: să convertească neamul la Hristos, să introneze stăpânirea lui Dumnezeu în viața fiilor săi.

Glăsul ei nu poate fi «glăsul celui ce strigă în pustie». Menirea ei nu este să stea după frontul vieții, mulțumindu-se să ridice și să îngrijească de toți naufragații vieții. Menirea ei e să strămute prestolul la toate răspântiile vieții.

Religia e cea dintâi tovărășie nobilă și sacră, pe care omul o întâlnește pe marea sbuciumată a vieții. Ea este cărarea dela leagăn și până dincolo de mormânt. Pe această cărare întâlnim urmele lăsate de generațiile trecute în căutarea adevărului. Religia nu e departe de om, când acesta se ridică mai presus de sine. Ea e totdeauna prezentă, când omul se întrece pe sine în consacrări suprapământesti. Religia deschide omului ferestre nebănuite, când sufletul descătușat își ia sborul către sferele veșniciei. Religia e alături de om, când acesta pășește pe cărări înalte de regăsire, de cunoaștere de sine și de înțelegere a misiunii sale.

Ea stă de pază să-l lumineze pe om, să-l îndrume pe căile virtuții și-l ceartă când păcătuiește. Il iartă când se căiește și intră în ascultarea lui Dumnezeu. Religia posedă bunurile spirituale, rodirile Duhului: binele, frumosul și adevărul, care înalță neamurile și le face fericite.

Avantajul bunurilor spirituale e că numai ele pot înfrăți pe oameni

și sunt nesfârșite, pe când bunurile materiale se sfârșesc și ele produc conflicte, ură și desbinare.

Cel mai mare serviciu ce ni-l asigură credința religioasă în viața de toate zilele e proclamarea suveranității veșnice a lui Dumnezeu, în mâna căruia e depusă soarta noastră.

Înainteșii noștri au cunoscut binefacerile credinței și posedau secretele fericirii mai mult decât noi. Și-au pus încrederea și nădejdea în Dumnezeu; au luptat și au biruit.

Aceeași încredere trebuie să o avem și noi în zilele de azi. Și pentru că există zăcăminte de credință, de idealism și de jertfelnicie în neamul nostru, Biserica e datoare să le desgroape și să transforme aceste forțe într'o renaștere spirituală și morală a neamului.

Biserica a fost gata să-și dea contribuția sa și până acum la opera de consolidare a statului și a instituțiilor lui.

Dar multă lume s'a ferit de amestecul Bisericii în treburile publice și a socotit că rostul ei este să stea departe de apele tulburi ale frământărilor publice, lăsând în grija partidelor politice întreagă răspunderea pentru descurcarea problemelor statului.

Dincolo de hotare însă se petrec tragedii sguuitoare. Unde religia și biserica au fost înlăturare din rostul lor, s'a înstăpânit anarhia și țări puternice altădată trec prin crizele cele mai tragice.

Dacă e ca biserica noastră să fie credincioasă misiunii sale, acum are prilejul să intre în acțiunea de salvare. Ea e chemată să-și aștească și mai mult privirile la Dumnezeu și la nevoile strigătoare ale neamului, să-și lărgească orizonturile vieții, să-și mobilizeze energiile, înviorând cre-

dința, nădejdea și dragostea, răvârșite pe urma atâtor decepții și încercări.

Credința, nădejdea și iubirea sunt arme invincibile și neamul care se înarmează cu ele învinge orice vrăjmaș.

Sus să avem inimile!

T. S.

Nr. 1097—938

Comunicat

Onor. Minister al cultelor, fiind sesizat — că o seamă de locuitori de religie mosaică solicită trecerea și la ortodoxie, fără să aibă cetățenia legală română, dispune ca solicitatorul evreu care îndeplinește condițiile religioase, trebuie să facă dovadă că posedă cetățenia dobândită cu îndeplinirea formelor legale.

Treceri dela mosaism la creștinism nu trebuie admise celor ce nu sunt cetățeni români.

Abateri dela această dispoziție va fi aspru pedepsită.

Sibiu, 7 Ianuarie 1938.

Consiliul arhiepiscopal

Duminea vameșului și a fariseului s'a serbat în orașul de reședință al Mitropoliei noastre într'un cadru religios puțin obișnuit. Sfânta liturghie a fost săvârșită de I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de opt preoți și 4 diaconi. Cu această ocazie I. P. S. Mitropolit a tuns întru citești patru studenți din anul ultim al Academiei noastre teologice.

Predica zilei a rostit-o C. S. Pr. Neagu, despre vameși și fariseii zilelor noastre. Afluența mare a publicului la biserică și de această dată, ne îndreptățește la cele mai optimiste concluzii pentru sufletul atât de încercat al omului de astăzi.

FOIȘOARA *

Din pervazul veșniciei

— Evul zgomotului —

Inchideți fereastra ermetic, să nu mai auziți zgomotul infernal de-afară. Vacarmul acesta excesiv, maladiu aceasta cumplită apasă asupra veacului nostru ca un blestem adamitic, măcinându-ne nervii fără nici o menajare, pulverizându-ne sufletul fără nici o cruțare. În orașele mari și tentaculare, mai cu seamă, nu există un singur loc în care să putem scăpa de exploziile acestor asurzitoare de zgomot, de tumult și fierberea aceasta care ne epuizează prematur și ne întunecă în chip oribil ființa lăuntrică. Pretutindeni numai zgomot și trepidație. Numai viteză nebună, turmentare, țipăt și accese isterice de larmă. E un delir, e o beție frenetică de vuet și zgomot peste tot locul. E o psihoză de vâlvă și strigăt furibund care contaminează fulgerător și cele din urmă colțuri de liniște și singurătate binefăcătoare,

care tinde să cucerească totul, cu celeritate cosmică. Afară în cetate, e zgomotul fabricilor, al automobilelor, al tramvaelor, al vânzătorilor de ziare și al negustorilor ambulanți. Pe străzi și bulevarde toată lumea vorbește tare și zgomotos, vociferează strident, injură, fluieră, cântă și țipă, sfidându-te obraznic. Manifestațiile clocotitoare de masse populare și interlope, devenite endemice, hilare și pitorești demonstrațiuni politiciante, agentul electoral care înfierăză, calomniază și invectivează trivial pe adversar, și toate celelalte efecte nefaste și dăunătoare ale sufragiului universal, te tulbură la fiecare pas și îți polarizează văzul și atenția, chinuindu-te dureros. Nedreptățile de totdeauna se ridică incendiar pe baricada revendicărilor sociale și umane și reclamă pe ton fulminant și stereotip drepturile sale căcate în picioare dela începutul veacurilor. Reclamele comerciale se fac cu zgomotul metalic și rece ca un fiord al megafonului și prin afișe mari cât roatele de car. Cu mare zgomot și cu mare vâlvă sunt lansate vedetele de cinematograful — acești idoli și stele ale ecranului sonor, adorate cu o pasiune patologică de tine-

retul de astăzi fără axă spirituală serioasă, — ca să dispară a doua zi în neantul din care au fost ridicate. Chiar glasul presei e zgomotos și uneori mai deconcertant decât vuetul rotativelor în care se zămislește slova. Presa de azi e scrisă în ton de frondă și răfuială și cu verbul de vâpae care lovește sadic și produce panică și zgomot. Discușiunile se fac cu violențe verbale și publicitatea, cu zgomotoase etalări. Dar recrudescența și tehnica zgomotului atinge paroxismul pe câmpurile de bătaie. Și ce ciudat paradox: alături de zgomotul apocaliptic al proiectilului ucigător, în tranșee, zac hecatombele de cadavre omenești, veste cari moartea a întins zăbranicul liniștei și al veșniciei, fără zgomot și fără cântec funebru. Morții nu mai fac zgomot. Ei dorm liniștiți și în Domnul. Nici codrul nu face zgomot. Revitalizat de seva expansivă a primăverii, codrul frează lin, înverzind și crescând în tăcere. Dar nu face zgomot. Numai noi oamenii facem zgomot. Noi și lumea aceasta pe care ne-am făurit-o după chipul și asemănarea noastră. Nu mai există pace pe pământ. S'au dus vremurile de patriarhală și ziditoare liniște. Tot mai

sombre aspecte anunță decadența valorilor etice. Căci ce sunt aceste bolnave manifestări de zgomot și de ordism vertiginos altceva decât o totă, o iremediabilă năruire a tot ce a fost odată platforma spirituală a sufletului omenesc, și tot zgomotul acesta exteri, zgomotul din lume, nu învederează oare în chip cum nu se poate mai elocvent zgomotul din lăuntru nostru? Zgomotul din afară nu-i decât un palid reflex a zgomotului din lăuntru sufletului nostru. Văjăitul elicei aeroplanului decolat, bubuitul tunurilor și al tancurilor de pe câmpurile de măcel, nu sunt decât o slabă icoană a viitorului năzdrănic din internul nostru. Și ce preț mai poate avea faptul că omul se poate ridica în veacul acesta de invenții uluitoare deasupra norilor, atunci când sufletul său greu, de păcate, rămâne în zgomotul și smârcurile pământului? Fiindcă zgomotul excesiv se cheamă nevotolita dorință a sufletului omenesc după ceiace distrează și amuză, goana dementă după plăceri efemere, cursa nebună după divertismente și variații, sportul, dansul, cinematograful și infinita claviatură și avalanșă de ieftine destindări. Zgomot, mai puternic și mai chi-

O vizită în Transilvania

Episcopul *Harold Buxton* de Gibraltar, care a fost în toamna trecută pentru 3 zile oaspele I. P. S. Sale Mitropolitului nostru, a publicat în foaia Sa diecezană (*Gibraltar Diocesan Gazette*) de pe Februrie 1938, următorul articol:

Despre „Sămbăta de Sus” vom auzi mai târziu lucruri frumoase. Nu numai pentru că este una din cele mai frumoase localități în Transilvania (se găsește lângă râul strălucitor, într-o vale păduroasă din Carpați, cincizeci de mile din Sibiu: eu am văzut-o în mare pompă împodobită în culori de toamnă, cari întrec în varietate și bogăție frunzișul de arțari toamna în Ontario și Quebec), ci pentru că e destinată să fie centrul unei noi comunități monahale în provincia aceasta a Bisericii românești. De câțiva ani se lucrează fără zgomot sub direcția personală a Arhiepiscopului Bălan la ridicarea ei.

În veacul al șaptesprezecelea erau în existență probabil mai mult de o sută cincizeci de mănăstiri ortodoxe în Transilvania (unele dintre ele foarte vechi și interesante) — centre de cultură și educație religioasă pentru poporul românesc.

Aceasta (Sămbăta) a fost întemeiată pe la 1700 A. D. de Voevodul Constantin Brâncoveanu, a cărui credință și curaj eroic inspiră pe Români din Valahia să dobândească o libertate cel puțin parțială din partea turcilor. Era visul lui ca atunci când misiunea vieții sale ar fi încheiată, să se retragă dincoace de granița otomană și să-și sfârșească zilele în mijlocul poporului său, trăind mai în pace sub stăpânirea habsburgilor. Cu dorința aceasta în inimă, Constantin însuși a ales poziția și a întemeiat mănăstirea. Vai, nu i a fost dat să trăiască și să se bucure de liniștea ei, nici să cunoască destinul ciudat care-l aștepta: fu omorât în 1714.

Puțin mai târziu împărăteasa Maria Terezia a dat poruncă să se dărâme toate mănăstirile românești din Transilvania. În același timp, prin constrângere, câteva mii de Români au devenit „uniți”. (Această Biserică unită, din nefericire, există încă în România, cu vre-un milion de membri, în comparație cu cele treisprezece milioane de ortodocși). Numai o singură mănăstire a scăpat în Transilvania — cea de la Sămbăta. Dar clădirile au căzut în ruină tristă, și o sută cincizeci de ani au rămas părăsite. Abia după războiul mondial, după ce Transilvania s'a unit din fericire cu Româ-

nia și *Dr. Nicolae Bălan* a devenit Mitropolitul Ardealului, biserica a fost restaurată și acoperită din nou, și alte clădiri sunt în cursul construcției.

Planul este de a se înființa un Ordin de predicatori cari vor fi trimiși din mănăstire la parohiile din Arhiepiscopie.

Arhiepiscopul este unul dintre ierarhii cei mai distinși și mai învățați din Biserica ortodoxă. În toamna aceasta am avut bucuria să fiu oaspele I. P. S. Sale primindu-mă grațios și generos pe mine și pe capelanul meu în reședința Sa la Sibiu. În urma invitației Sale (după o vizită din partea Fr. Victor Shearbrun, acum optzeci de ani, doi studenți din Mirfield se bucură acum de ospitalitatea Sa și studiază pentru un an la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu, sub direcția Rectorului ei capabil și simpatice, *Dr. Stăniloae*. I. P. S. Sa *Nicolae Bălan* speră să trimeată un diacon la Mirfield pentru un semestru în 1938.

Mai tare ortodoxia

Clerul și poporul creștin ortodox din Iugoslavia, după o atitudine energică și plină de eroism, își renunță la concordatul cu Vaticanul.

Președintele consiliului de miniștri, *dl Stoiadinovici*, a declarat Sfântului Sinod sârbesc, în numele guvernului, — cum s'a anunțat în numărul nostru precedent, — că **concordatul cu Vaticanul nu va mai fi pus în discuția parlamentului.**

Așa, concordatul încheiat fără zgomot în vara anului 1935 între Vatican și Iugoslavia este înmormântat fără podoabe în eara anului 1938, — ortodoxia, în Iugoslavia, dovedindu-se astfel mai tare.

În România catolicismul în luptele sale și-a mobilizat, ca avangardă, pe «uniții» săi români, mereu gata de servicii împotriva credinței strămoșești, — (un caz mai recent îl comentăm la alt loc al foii noastre).

În consecvență, toată reacțiunea bisericii noastre și a credincioșilor ei împotriva concordatului din primăvara anului 1927, și a acordului din 1932, se desfășoară mai greu și mai încet. Adevărat, nu avem temperamentul fraților ortodocși sârbi, și nici Sf. Sinod dela București nu pare a fi dispus să se folosească de măsuri mai drastice împotriva celor două

Probleme-Recensii-Comentarii

Reprezentanții intelectualității noastre au sărbătorit într-o impresionantă solidaritate popasul de treizeci ani în cariera universitară a d-lui *I. Petrovici*, profesor de filosofie la universitatea din Iași.

Evenimentul își are semnificația lui, care se referă desigur asupra sărbătoritului, dar în bună parte privește și filosofia românească. Acum treizeci de ani când dl *Petrovici* își începea cariera didactică, nu exista la noi o atmosferă de interes pentru problemele filosofice, iar acum după numai atâta timp, mișcarea filosofică românească ocupă un loc de frunte în cultura națională, iar cu sărbătoritul, valorile sale au trecut granițele țării noastre și s'au impus celor mai serioase cercuri filosofice.

Fiind înzestrat de Dumnezeu cu un frumos ansamblu de însușiri morale și intelectuale, precum și cu o putere de muncă ca puținii alții, el și-a oțelit sufletul în așa măsură, c'a avut tăria să respingă influențele judecăților și curentelor epocii noastre, înălțând cu hotărâre o cugetare pe cât de personală, pe atâta de impozantă.

Puterea sa pătrunzătoare de-a intui, i-a dat posibilitatea să adăncească tainele metafizice, pe care ni-le prezintă în originala sa concepție și un caracter de catedră-didactic, ci ca un sistem complet, care poartă pecetea spiritului său creator.

Desprinzându-se din ansamblul filosofic pozitivist, filosoful ieșan și-a ancorat întreagă cugetarea într'un spiritualism sănătos. În această postură îl vedem apriciind valorile eterne ale ortodoxiei și practicând învățăturile Bisericii noastre.

convenții și a celor ce le susțin și le apără, — totuși sutele de mii de ortodocși români cer și vor continua a cere, cu toată stăruința, denunțarea concordatului și a acordului amintit.

Ortodoxia trebuie să iasă biruitoare în deosebi în țara noastră cu un număr covârșitor de dreptcredincioși. Prin solidaritatea acestora, ortodoxia se va dovedi mai tare și la noi.

nuiitor decât țipatul sălbatec al orchestrei de jazz. E zgomotul din lăuntrul omului, cu torentul lui de plăceri ușoare. Zgomotul acesta lăuntric îl mână spre zgomotul de afară.

— De unde această pasiune pentru zgomot? De ce caută omul de azi cu atâtă ardoare zgomotul? Explicația e una singură: frica de el însuși și golul său interior îl mână și-l cufundă în zgomot.

Omul simte necesitatea de evadare, simte o puternică dorință de a scăpa de el însuși. Fușcă de el însuși. Frica de noi înșine ne mână afară, ne scoate afară din case; frica de liniștea din noi înșine, pe care nu îndăzărăm s'o primim. Frica de întrebările la cari suntem obligați să răspundem categoric nu evasiv, dacă rămânem singuri. Frica de a privi în față adevărul întreg și nedesfigurat asupra noastră înșine. Frica de problema adâncă și insolubilă a vieții, care ne sugerează vloga spirituală ca o lipsitoare flămândă. Frica de a sta de vorbă cu noi înșine, de a ne cunoaște temeinic. Frica de simfonia vieții noastre lăuntrice. Frica de a privi profilul nostru moral. Lășitatea, cruzimea, necinstea, ignoranța, leția, îngâmfașia, rezidurile de răutate măștror prin fața noastră, atunci când suntem singuri. Și noi n'avem suficientă forță morală pentru a le face inofensive și pentru a le paraliza. Astfel, fugim în lume, ne cufundăm în zgomot. Fugim de introspecțiune, de disecări interiorare. Fugim de ființa noastră lăuntrică ca de o stafie și ne ascundem, ne refugiem în

locul în care societatea e mai zgomotoasă. Fugim în zgomot, să înăbușim glasul conștiinței. Marea singurătate interioară, marea tăcere constructivă și odihnitoare, ne înspăimântă. Clipele de confruntare și de examen intern, acel castel de ghiață cu profunde tăceri, în care elaborările spiritului sunt mai fecunde ca niciodată, ne cutremură și ne face să fugim în societatea în care, din oameni adevărați, ne transformăm în simple fantome, în ficțiuni ridicole, și fără consistență. Societatea și lumea cu zgomotul ei ne confundă personalitatea, ne face oameni aproximativi, improvizati și fragmentari. Fugim de chipul nostru, de destinul nostru. Prea multe gânduri grele, ne invadează, când rămânem singuri. În fuga de noi înșine ne este scăparea, iar zgomotul și larma străzii este cloroformul care adoarme și anihilează cugetul insinuant. Ne anesteziem în leagăni, până la totală epuizare, până când gândirea devine obtuză, și simțurile fără receptivitate. Astfel am amuțit în noi tot ce a fost indiscret și incomod, rămânându-ne numai voluptatea de a gusta din plin nimiciunile zgomotului, fără de cari nu mai putem trăi. Liniștea n'o mai putem suferi, n'o mai putem îndura. Suntem ca acele viețuitoare care trăind sub presiunea periferică a oceanului, se sfarmă în bucăți, dacă sunt scoase afară la suprafața apei, în atmosfera și libertatea aerului. Noi, înțelegem ca aceste viețuitoare marine, ne sfarmăm și ne nădărmăm, dacă ieșim din zgomot și ne ridicăm din giunea de pace și odihnă. Suntem sclavii

zgomotului, ne plictisim fără zgomot, trăim în cultul zgomotului. Cu zgomotul acesta neurastenizant, cu larma aceasta cerea tâmpită, cu vuetul acesta care cretinizează, vrem să umplem noi golul din noi, limpsa de conștință lăuntric și să ne justificăm fuga de noi înșine. Zgomot, zgomot, zgomot... Zgomot în afară de noi, și zgomot în noi...

Inchideți fereastra ermetic, să nu mai auziți zgomotul infernal de afară. Iar pentru luoții Biblia de pe noptieră și deschide la Sf. evanghelist Ioan. Ceiți această binecuvântare a Mântuitorului: „Pace vă las vouă, pacea mea o dau vouă, nu cum dă lumea vă dau eu”. Pace, nu zgomot. Căci zgomotul înseamnă risipă, înseamnă cheltuielă zadarnică de forțe. Zgomotul plăcerilor inferioare, înseamnă risipă inutilă pentru suflet, ca și zgomotul din afară. Plăcerile superioare și netrecătoare le găsește sufletul omului în sine însuși, în liniștea profundă din interiorul său, nu în zgomotul din afară. Dovada cea mai puternică a forței spirituale e liniștea, acalmia olimpică. Nu tribulația continuă. Nu agitația și anarhia internă. Echilibrul și seninătatea. Tăcerea și singurătatea. Nu zgomotul și pulverizarea zadarnică. Pacea dumnezeiască, nu pacea lumească. Liniștea adâncă, regăsirea noastră în Dumnezeu, e izvorul gândurilor noastre celor mai bune, sentimentelor noastre celor mai nobile. Liniștea aceia pe care o poți găsi și în mijlocul celui mai teribil vacarm, atunci când ai sfârșit s'o găsești în tine însuși mai

Dar mai avem un motiv de-a omagia personalitatea sărbătoritului. Dl I. Petrovici, ca profesor universitar și ca ministru al școalelor, a sprijinit instituțiile noastre de cultură bisericască, a înființat Facultatea de teologie dela Chișinău, a scris și a vorbit cu diferite ocazii despre valoarea și menirea ortodoxiei.

De aceia asociem glasul nostru cu al întregii prese bisericești, când omagiem personalitatea de mărime puțin obișnuită a filosofului dela Iași.

Pr. I. B.

Pr. Il. V. Felea: *Dumnezeu și sufletul în poezia română contemporană, Cluj, Tip. Eparhiei, 1937. Pg. 111. Lei 40.*

În „Cărțile Vieții”, colecție îngrijită de P. S. Episcop Nicolae al Clujului, a apărut Nr. 4: „Dumnezeu și sufletul în poezia română contemporană”, lucrare făcută de prof. Pr. Il. V. Felea.

Broșura, tipărită cu bun gust artistic în tipografia eparhială, cuprinde o scurtă și luminoasă cercetare asupra faptului: în ce măsură intră în miezul poeziei române contemporane dogmele fundamentale ale creștinismului, Dumnezeu și sufletul.

Examinând, sub acest raport, versuri alcătuite, pe urmele inspirației religioase creștine, la scriitorii ca D. Nanu, N. Iorga, O. Goga, Nichifor Crainic, L. Blaga și numeroși alții, — autorul ajunge la îndreptățite și îmbucurătoare concluzii.

Am aflat, — scrie păr. Il. V. Felea la încheierea studiului său, — în poezia română o transfigurare poetică a dogmelor, o bogată viziune artistică a sufletului și a lui Dumnezeu. Peste o sută poezii române mărturisesc și cântă în versurile lor credința în existența în Dumnezeu și în nemurirea sufletului. Am citat profesiunile celor mai aleși dintre ei și am constatat, cu prea puține și neînsemnate excepții, că arta poetică a României, cea mai gingașe creațiune a spiritualității românești, se orientează după Dumnezeu, ca florile după lumina soarelui. După cum în Sfânta Scriptură nu aflăm o expunere sistematică a credinței în Dumnezeu și în suflet, dar din textele ei bogate în mărturisiri despre

întâi, și o poți pierde în cele mai liniștite locuri, fără ca lipsa zgomotului să îți poată da, atunci când n'o cauți iarși în tine mai întâi. Liniștea și singurătatea! Cele mai gigantice forțe în univers sunt liniștite. Soarele ridică zilnic milioane de tone de apă din bazinul imens al oceanelor, — și totuși, ce liniștit e, și cum strălucește de frumos!

Puterea de gravitațiune, această uriașă forță a naturii, ce liniștită e! Pământul se învârteste în tăcere, cu toate continentele sale, cu toate neamurile cari îl populează! Planetele se mișcă în tăcere, și întreg firmamentul acela splendid, pe care îl admirăm în zile de vară, ce liniștit se mișcă! Cea mai puternică ființă este Dumnezeu, și totuși ce liniștit e! La ziua judecării de apoi, Mielul, cel mai blajin dintre toate viețuitoarele, își va arăta mânia Sa prăvălitoare. Cel mai puternic dintre oameni, e cel care s'a regăsit pe sine, în liniște și singurătate.

...„Pace vă las vouă”... Pacea lăuntrică și singurătatea zidesc sufletul omului, nu zgomotul. Sufletul mare își are rădăcinile în el însuși, nu le caută în larma din afară. Fiindcă sufletul mare, în clipe lungi și fecunde de singurătate, se întrebă ce este adevărul și se călăuzește de el, plutind în orizonturile albe și pline de lumină ale Dumnezeirii. În orizonturile senine și lipsite de zgomot al Infinitului.

V. Sămărtinean

Dumnezeu și suflet s'a construit o doctrină dogmatică definitivă, la fel și în poezia română: aflăm atâtea material religioși, încât putem ridica din el un monument nepieritor pentru credința în Dumnezeu și în suflet, în deplină asemănare cu cel biblic și tradițional. Căci din operele poezilor români se poate construi o teologie dogmatică despre Dumnezeu și suflet numai pe temelii de teate poetice.

Dumnezeu și sufletul este alfa și omega vieții omenești. Fericiți sunt toți oamenii cari înțeleg să-și zidească palatul fericii pe piatra acestei mărturisiri.

Drept completare a broșurii din „Cărțile Vieții” va fi binevenită și o anchetă, din același punct de vedere, asupra operelor în proză ale scriitorilor noștri contemporani.

Recomandăm călduros cetitorilor, și în deosebi tineretului școalelor secundare, lectura publicației recente a neobositului preot profesor dela Cluj, care an de an ne dăruiește prețioase contribuții de material cultural bisericesc.

Secuimea — acest vast cimitir al neamului cuprins în cotul Carpaților se întinde peste județele: Ciuc, Odorhei, Trei-Scaune, iar din Mureș, Valea Nirajului, cu un aproximativ de 430 comune și 540 000 locuitori. Dintre aceștia 80%, sunt astăzi secui, de religie catolică și calvină, iar în restul de 20% se cuprind români, sași și alte naționalități. Acesta este rezultatul politicii de maghiarizare, certificat de ultima statistică românească, din 1933.

Numărul românilor a fost în timpuri nu prea îndepărtate într-o proporție care ne arată stăpâni ai acestui ținut. O statistică din 1761 arată în ținutul secuiesc 404 comune, dintre cari, în 382 erau români majoritari. Statisticile următoare împuținează simțitor numărul românilor. Recensământul din 1838 reduce numărul comunelor în care se vorbea românește la 252, din cari 150 cu majoritate românești, iar cea din 1910 menționează numai 39 comune cu majoritate românești. Acest rezultat ultim se datorește în bună parte măsurilor luate de unguri în urma congrusului dela Tușnad, când, înființându-se un comisariat al secuimii, s'a început o prigoană contra românilor silindu-i a trece la religiile maghiare. Școalele confessionale au fost desființate, iar în locul lor apar cele ungurești. Este de

remarcat că ungurii au înfiintat în toate comunele mai mari gimnazii și licee cari au maghiarizat tineretul român. Astfel unirea cea mare a românilor i-a surprins cu 55 școale secundare în cele trei județe, cu 430 școale primare maghiare, în timp ce pentru români nu exista nici o școală secundară și numai 27 primare.

Incetul cu încetul dispărea din majoritatea comunelor orice urmă de română, doar rămânând câte o cruce în cimitir, care amintește posterității existența poporului nostru pe acele locuri.

După războiu românii au căutat să readucă pe acești fii la sânul neamului dela care au fost răpiți. Pentru determinarea satelor românești ne servește în parte nomenclatura munților, a râurilor, etc. care n'a putut fi maghiarizată. Un indiciu sigur în aflarea acestor frați maghiarizați ni-l oferă și obiceiurile păstrate la morți și sărbători. Preinșii secui au o mulțime de datine și superstiții cari sunt specifice românești. Astfel deși au religia catolică sau calvină, ei țin posturile ca românii, obiceiurile la sărbători sunt cele românești, iau aghiasmă dela popa român, își împodobesc porțile cu frunze de arbori la armindeni și Sf. Gheorghe, etc. La morți, acopere oglinda și bocesc după obiceiul românesc. La nunți recită orășii și rostesc strigături la horă. Mai bine s'a păstrat urmele originii lor în jurul sărbătorilor de Crăciun și Anul nou. Vitfelemul secuiesc este același ca al românilor din alte părți. Personajile au nume românesc și textul de multe ori este recitat complect românește fără a cunoaște înțelesul.

Aceasta fiind situația, o studiere cât mai amănunțită a urmelor românești în limba, viața și nomenclatura secuiesc, ne-ar îndreptăți la măsurile pe cari le cere integritatea noastră națională, fără a tulbura pe concetățenii noștri unguri — cari și-au mărit neamul prin mijloace dintre cele mai puțin civilizate.

Școală pentru țărani gospodari. Din ziua de 13 Februarie până în 13 Martie 1938 va funcționa în Sibiu (Aula Academiei teologice) o școală țărănească, la care participă 40 gospodari din județul Sibiu. Vor primi diferite sfaturi și învățături în legătură cu economia câmpului și viața satelor, — ca și în anul trecut.

Concordatul și Blajul

Presa noastră bisericească, nu mai puțin alte publicații, ca și congresele FOR-ului, au constatat, în mod documentat, ce fel de dispoziții primejdioase ideii naționale și siguranței de stat se cuprind în concordatul dela 1927 și în acordul dela 1932, dintre Vatican și statul român.

În fața constatrilor, făcute din parte ortodoxă, revista greco-catolică dela Blaj, *Cultura Creștină*, într'un articol recent, semnat de dl Z. Păclișanu, cetim o lungă sbuciumare menită să scoată la lumină încredințarea și bunățatea pentru român cuprinse în pomenitele convenții cu Vaticanul.

Sbuciumare bună pentru naivi, cari se mulțumesc cu judecăți superficiale și nu pătrund iezuitismul autorului.

Nu Vaticanul a cerut — repetă într'una dl Z. Păclișanu — încheierea concordatului cu statul român, ci toate guvernele românești dela unire încoace. Omite însă istețul apărător să amintească *presuniunile* de după culise ale catolicilor, — presiuni, în interesul încheierii concordatului, exercitate asupra Suveranului de binecuvântata pomenire.

Materialul documentar adunat și publicat de valoroșii profesori universitari arată că: Privilegiile, obținute de catolicism prin concordat, nu sânt „legende”, ci triste realități, păgubitoare pentru ne-catolici.

Blajul, prin glasul dlui Z. Păclișanu din *Cultura Creștină*, se bucură și e chiar încântat de dispozițiile antinaționale ale concordatului.

Nici o mirare. Pentru noi, ortodocșii, ar fi mirare — tocmai contrarul.

Confrații despre noi. Tinera și vigoasă revistă dela Cluj, *România Eroică*, scrie într'un număr recent următoarele: „Telegraful Român”, organul Mitropoliei din Sibiu, întemeiat cu 85 de ani în urmă, de neuitatul Andrei Șaguna, apare și astăzi, săptămânal, și este tot atât de tânăr ca și la început, cu toată vârsta sa metusalemică, pentru un organ de luptă românească. Deși organul se întitulează național-bisericesc, el îmbrățișează problemele generale ale neamului dându-le o direcție populară și practică. Acest organ de luptă este semănat și îngrijit de o pleiadă de oameni cari mențin cu vigoare vechile directive”.

Renaștere în ținutul secuizat al țării

Pr. Simeon Radu, directorul școlaeli normale din I. G. Duca, a rostit la 2 Februarie 1938, cu prilejul unei inaugurări școlare, și în fața unui distins public, următorul discurs, — redat aici în resumat:

Cu ce învățătură, plină de înțeles, aș putea, iubiți elevi, să mă adresez sufletelor voastre nevinovate, decât cu a *Mântuitorului Isus Hristos*, care a rămas și rămâne deasupra vremurilor, în drumul nostru de mai bine spre fericire cerească și pământească.

Sânt 19 veacuri de când într'o frumoasă zi de primăvară, în Galileia împietrită de popoare, care își duceau viața în bezna întunerecului moral și spiritual, a izbucnit raza puternică de lumină, prin școala cea sfântă, de pe malul Ghenezaretului, a divinului nostru Învățător.

Atunci, 12 apostoli, necărturari galileieni, intrară în școala de sub conducerea unui Învățător cu care, poate, la început aveau și puțină afinitate sufletească.

Hristos Domnul, cu fiecare zi, cu fiecare oră, cu fiecare clipă, împrăștie întunerecul care ca o peatră de moară le apăsa sufletele. Cununi de pietre scumpe le așează în locul neștiinței, le dă binefăcătoare învățături, care nu peste mult, prin muncă și răvnă apostolică, vor avea să treacă dincolo de această răsadniță a virtuților de unde a răsărit cultura cu care ne împodobim.

După o învățătură de 3 ani și jumă-

tate, inițiați în tainele Împărăției cerului și ale sufletului omenesc copleșit de dorul acestei Împărății, despărțindu-se de ei cu trupul, și rămânând veșnic între ei cu duhul, îi trimite să ducă vestea cea bună, Evanghelia, până la marginea lumii, fixându-le ca ideal suprem: sfințirea vieții personale și colective.

El spune celor ce se numesc învățători:

„Voi sânteți lumina lumii...; Voi sânteți sarea pământului...; Voi sânteți cetatea care stă deasupra muntelui; luminați oamenii, faceți să se bucure 'n Domnul”.

Apostolii cu dragostea mare de Învățătorul lor, cu răvnă fără seamă și cu entuziasm de admirat, trecut dincolo de granițele morții, au luat asupra lor soarta apostoliei și au plecat să insenineze fața pământului, vestind pe Domnul și acelora care se socoteau desmoșteniții vieții și robii întunerecului spiritual și moral. Graiurile lor serafice s'au resfrânt în valuri peste sufletul celor obidiți și au adus bucurie și mângâiere tuturor, bunuri care au răsbăt până la noi. —

Eată că azi, și aici, la noi, de 20 ani a răsărit școala unui popor român, viguros, plin de entuziasm și nădejde și hotărât să afirme lumii drepturile sale.

Aici, în pământul secuizat care se aseamănă, prin populația diferită, cu cea din Galileia neamurilor, școala românească este chemată să propovăduiască, printr'o mână de discipoli aleși, idealul sfânt al neamului și-al mântuirii sale.

Noi, părinții voștri sufletești, după vrednicia fiecăruia, ținem cu modestie locul

Mântuitorului, iar voi sânteți chemați a fi apostolii spirituali ai neamului, ca să răspândiți sămânța cea bună în ogorul patriei.

Sânteți chemați să ridicați cetăți spre cer din sufletele acestui neam, să vă dăruiați *voința, inima și rațiunea*, în vederea acestui scop, schimbând din adânc mentalitatea voastră cu una nouă și sfântă, aceea de a ști să luptați, să vă jertfiți pentru neam.

Prin școala aceasta, vreau să dau neamului nostru din regiunea secuizată un corp învățătoresc de elită, cu un puternic suport spiritual, în stare să înfrângă toate porțile întunerecului. Vreau să cresc oameni cu ferma credință în viitorul de aur al nostru; oameni deplin morali, copii cât mai fidele ale apostolilor, nu simpli funcționari ai statului.

Cu un cuvânt, doresc să ridic la cârma vieții satelor noastre suflete alese, idealiste, iubitoare de virtute și știință. Astfel de tineri, echilibrați, am ferma credință, că trimiși în răzlețele noastre cătune, vor fi sarea neamului, care ridicându-le din durerile seculare îl vor face să guste farmecul și rostul vieții, cu toate bucuriile sale curate. Aceștia vor fi tot atâtea luminițe aprinse ca să lumineze tuturor prin faptele și graiurile lor, iar neamul văzându-i și ascultându-i va binecuvânta școala care i-a crescut și pe Tatăl cel din cer, căci prin apostolatul lor poporul a fost chemat la o viață nouă pe glia străbună.

Inchei cu rugămintea față de toți, și în deosebi față de colegii profesori, să-mi dea tot concursul, pentru această operă românească și creștinească.

Pr. Simeon Radu

Bibliografie

Joseph Folliet: *Morale sociale*. — Vremurile de astăzi sunt vremuri de sguinduri și prefaceri adânci, în care toate neamurile pământului își caută noi tipare de conduită și de viață. Fără să fim prea optimiști, constatăm, cu bucurie, că unele popoare europene pășesc la realizarea unei noi așezări a statelor lor, în a căror structură creștinismul ocupă un loc de frunte. Lucrul acesta dovedește, că marii conducători ai statelor își dau seama de importanța cea mare, pe care o are creștinismul în viața popoarelor.

Creștinismul este un duh nou și înviorător, o putere morală de prefacere care, revărsându-se asupra omenirii, a schimbat cu totul viața omenească în structura și așezările ei.

Trecutul este o chezășie sigură, că și de aici înainte creștinismul va avea un rol binecuvântat în viața popoarelor. Dacă creștinismul a vindecat, acum două milenii, omenirea bolnavă, atunci să fim siguri, că și astăzi însăntătoșirea omenirii se va face numai prin Biserica creștină!

Deaceia apariția unei cărți, care are de scop expunerea doctrinei sociale-morale a creștinismului, este bine venită și trebuie îmbrățișată cu toată bucuria. Este vorba de cartea dlui Joseph Folliet: „Morale sociale”, apărută la Paris (Bloud et Gay) în anul 1937, ca făcând parte din colecția „Bibliothèque catholique des sciences religieuses”.

Cartea, deși în 2 volume care formează la un loc 320 pag., — nu este un studiu amănunțit al problemelor de morală socială. Ea vrea să fie un manual, ceea ce mărturiseste însuși autorul la pag. 129 vol. I.

Primele 25 de pagini ale volumului I sunt dedicate preliminarilor, în care autorul se ocupă cu chestiuni de natură introductivă și fixează pozițiunea sa proprie, și sensul, în care înțelege să scrie această carte.

Omul este un călător, care merge spre câștigarea fericii; știința care are să-l călăuzească spre acest scop este morală, pe care autorul o definește ca „știința binelui și a răului” sau „știința conduitei drepte a omului spre fericire”. Inșă persoana omenească nu constituie un sistem închis; ea intră în relațiuni cu alte persoane și astfel morală, din personală, devine socială. Autorul ne dă apoi definiția moralei sociale, după obiectul ei formal, în

Din Țara Sfântă

Pe unde au fost Sodoma și Gomora

Marea Moartă, acest lac imens, are o apă de șase ori mai sărată, — spun cunoșcătorii, — decât apa oceanului și un gust amar respingător, iar greutatea sa specifică este atât de considerabilă, încât o persoană care cade în mare nu se poate afunda, în timp ce vasele cu rame plutesc cu foarte mare greutate, dacă nu deloc.

Aceste circumstanțe, cum și violentele furtuni, temperatura ridicată și presiunea atmosferică extrem de înaltă, nesigurranța malurilor, și în sfârșit exaltațiunile diverselor sale izvoare depe malurile din apus și răsărit, ca și din râul lacului, explică pentru ce nu există navigație pe el, și de ce malurile sale oferă un aspect de atâtea tristă singurătate.

În partea de miazăzi a lacului, cam la două zile depărtare dela Hebron, după o călătorie destul de obositoare, când nu întâlnești o picătură de apă, atenția îți este furată de Dschebel Usdum, sau așa zisă colină a Sodomei. Această colină, a cărei înălțime este cam de 180—200 metri, se compune la partea inferioară din blocuri petrificate de sare, care din cauza eflorescenței, face ca imensele coloane să ia mereu diverse forme, ce de departe par ființe omenești mai mult feminine, evocând în mod sugestiv tragica poveste a *femeii lui Lot*, transformată în stană de peatră.

La miazăzi de peninsula Lisau, în locul actualei albi a lacului, trebuie să fi existat o câmpie fertilă cu cetățile Sodoma și Gomora, scufundate în marile și lungile

modul următor: „știința conduitei drepte a acțiunii umane în societate”. Morala socială se situează printre științele practice și normative, pentru că ea nu ține numai spre regulă constatată, ci și spre enunțarea de regulă imperative și conducătoare de acțiunii umane.

Clădirea unui sistem de morală socială reclamă cunoașterea societății, și de aceea autorul discută și definițiunea societății, acceptând în fine definiția: o reunire de oameni cari lucrează în comun pentru un scop unic. După câteva precizări asupra raportului persoanei cu societatea, autorul răspunde la chestiunea prealabilă: există o morală socială? Impotriva pozitivistilor și materialistilor contemporani, discipoli de ai lui Comte, Dürckheim, Karl Marx, autorul răspunde afirmativ la această întrebare și legitimează și justifică foarte solid existența unei morale sociale.

De îndată ce omul nu e un animal, ci o persoană, morala urmează, supunând imperiului ei toate persoanele și totodată toate organizațiile în vederea persoanei. În privința determinismului social, autorul acceptă existența unui oarecare determinism (social) fondat pe natura umană (influența climatului, solului, subsolului și a felului de viață), dar ne îndeamnă să evităm exagerările materialismului istoric sau geografic.

Autorul trece apoi la fixarea cadrului, în care înțelege să-și scrie manualul. Normal, morala socială ar trebui să cuprindă — după părerea autorului — morala familială, morala economică, morala civică și morala internațională. Inșă, pentru că cele dintâi și celor două din urmă colecția „Bibliothèque catholique des sciences religieuses” le-a consacrat volume (Cf. Pierre Méline, Morale Familiale, Bloud et Gay, Paris; Ioseph Folliet, Morale internațională, Bloud et Gay, Paris), autorul își restrânge studiul la acea fracțiune a moralei, care domină economicul. În fine dl Folliet arată sensul și modul, în care înțelege să scrie acest studiu: Nu va vorbi de cifre, de reprezentări, ci va enunța marile reguli ale moralei și va încerca să tragă concluziuni practice, valabile pentru epoca noastră, lăsând economiștilor responsabilitatea transcripțiilor ultime și a aplicațiilor tehnice în concret.

Autorul își împarte lucrarea în trei părți:

Partea I, intitulată „Les Faits”, tratează un oarecare număr de fapte admise, în mod comun, sub aceste rubrici diverse: natură și muncă; posesiune; proprietate și capital; schimburi și comunicație; intervențiunea statului.

Partea II, intitulată „Doctrines”, se ocupă cu istoricul, expunerea și critica scurtă a teoriilor celor mai răspândite și mai auctori, cari pretind, că furnizează o interpretare exactă a faptelor: liberalismul, capitalismul și socialismul.

Partea III, care cuprinde întreg vol. II, se ocupă cu indicarea soluțiilor creștine, la problemele puse de faptele contemporane.

Manualul se termină cu niște scurte, dar sănătoase concluziuni, având ca subtitlu „Hic et nunc”, și în care autorul schițează un program, pe care trebuie să-l urmeze creștinul zilelor noastre.

Manualul acesta este mai mult o carte de informație și vulgarizare și nu atât o carte de idei și de critică.

E drept, în unele locuri autorul face excepție și ne dă și o critică, sumară însă,

crăpături, sub nivelul mării, probabil în timpul unui violent cutremur, care, după spusese specialiștilor, nu e produs erupției vulcanice. Dar, în timp ce se petrecea scufundarea, explică tot ei, din cauza frecăturilor sau din cauza manifestărilor electrice ce s'ar fi produs în atmosferă, cum și din cauza materiei combustibile (asfaltul și petrolul ce se ridicau la suprafața), o imensă mare de foc cuprins regiunea și un fum îngrozitor înăbușă totul, pentru că cova mai tâziu, când totul se liniștea, cetățile desfrâului să nu mai existe...

— cum este aceea a liberalismului (pag. 77—102 vol. I) și cea a socialismului, care este o foarte bună critică din punct de vedere creștin a acestei doctrine sociale. Păcat însă, că autorul nu face din aceasta o regulă generală. În unele locuri dl Folliet enunță numai principiul creștin, fără să-l justifice numai fundamentale, așa d. ex. pag. 109 și 114 vol. I, unde e vorba de aprecierea capitalismului.

La istoricul principiilor autorul uită să amintească, măcar, și timpurile de întunecime ale doctrinei morale sociale a Bisericii romano-catolice, care a devenit, în unele momente, cu totul lumească. Această n'o face, deși mărturisește că vrea să fie absolut obiectiv.

Dl Folliet susține (Cf. vol. II, pg. 26), că Biserica admite muncitorilor greva, în cazul când pretențiile lor sunt juste. Eu cred, că greva muncitorilor nu este, sub nici un motiv, admisă, pentru că muncitorii au și alte mijloace de a-și revendica drepturile lor încălcate. Nu este normal și nu admitem, ca o femeie celibatară să lucreze în rând cu muncitorii în atelier și în birou. Femeia trebuie lăsată — în împrejurările actuale redată, — indiscutabil, căminului. Munca femeii căsătorite este condamnată nu atât pentru că micșorează salariile și contribuie la extensiunea șomajului, ci mai ales pentru că o răpește dela rosturile ei familiare și casnice. Lucrul acesta trebuie accentuat! Femeia a destinat-o Dumnezeu căminului și orice încercare de-a o sustrage dela această menire este o ridicare împotriva a însăși înțelepciunii lui Dumnezeu.

Când vorbește despre milostenie, autorul nu amintește și nu propune nimic în legătură cu milostenia organizată, care este bine cunoscută în Occident (Cf. vol. I, pg. 91). În fine, nu știu dacă aprecierea corporativă este de ajuns de justă; mi se pare că nu (Cf. vol. II, pg. 137).

Cartea dlui Folliet are multe părți bune:

Autorul expune scurt, dar clar și cuprinzător nașterea diferitelor sisteme (ca d. e. capitalismul, Cf. pg. 59, vol. I), dezvoltarea, precum și influența lor asupra societății umane. Imi place foarte mult, cum explică în mod genetic, și anume cauza și timpul, — nașterea anumitor fenomene sociale-economice, ca d. ex. nașterea schimbului (Cf. pg. 60, vol. I). Ici și colo dl Folliet face reflexiuni interesante, serioase și juste, ca de exemplu reflexiunea cu privire la valoarea extrinsecă-intrinsecă a monedei (Cf. pg. 66, vol. I). Cartea introduce foarte bine pe cetitor în discuția concretă a diferitelor termeni economici, ca: monometalism, bimetalism, circulație fiduciară, inflație fiduciară, — așa că răspunde pretenției de-a fi o lucrare de vulgarizare. Interesante, reale și ingenioase prinse sunt psihologia muncii, proprietății, comerciantului etc. Nu lipsesc, în unele locuri, nici observațiile originale și adânci, cum este cea cu privire la doctrinele anarhiste, cari — spune autorul — par a se înrudi mai mult cu liberalismul decât cu socialismul, pentru că ele pun accentul pe ideea de libertate mai mult decât pe cea de egalitate (Cf. pg. 115, vol. I). Remarcabilă este mai ales demascarea capitalismului modern (Cf. pg. 117-120, vol. I), precum și critica pe care o face socialismului din punct de vedere creștin. Autorul precizează foarte bine istoricul și originea socialismului (Cf. pg. 123, vol. I); totodată face anumite rectificări corecte, ca aceea cu privire la S. Simon (Cf. pg. 125), precum și cea dela pg. 45, vol. I, unde arată, că Dumnezeu, după căderea omului în păcat, — n'a blestemat munca omului, ci a blestemat pământul din cauza omului și astfel munca a devenit mai grea. Capitoul despre muncă este minunat (Cf. pg. 42-81, vol. II). Apreciază just valoarea cooperativelor (Cf. pg. 129 vol. II).

Concluziunile sănătoase dela finea manualului merită o atenție deosebită. Lumea noastră este veche, o lume nouă este în naștere! Deși vădănci pentru momente în pesimism, autorul îndeamnă pe creștin să nu evadeze din temporal și imanență, ci să rămână în ele pentru că să le spiri-

tualizeze. Creștinul trebuie să se situeze la intersecția spiritualului cu temporalul, la punctul exact, unde primul lucrează asupra celulei de al doilea. Biserica vrea să încereștineze numai pe muncitor, ci clasa muncitorească, — nu numai pe patron, ci uzina, — nu numai pe toți oamenii, ci lumea. Nouă creștinilor ne este dat să salvăm persoana și societatea, să refacem creștinătatea și, prin ea, o lume nouă!

Acesta este programul, însoțit de îndemnul autorului ca fiecare creștin să-l urmeze. Remarcăm și faptul că fiecare volum are, la fine, o încercare de biografie practică pentru fiecare capitol în parte.

Corneliu I. Sârbu

INFORMAȚIUNI

Sf. Sinod este convocat în ședința pe ziua de 22 Februarie c.

Conform Legii publicate în Monitorul Oficial de Joi, 16 Februarie c., preoții se află între aceia cari sunt opriți de-a face politică. În termen de 7 zile ei sunt obligați să demisioneze din organizația politică din care eventual au făcut parte, iar dovada demisiei împreună cu o declarație că nu mai fac politică (sau n'au făcut niciodată) să o înainteze îndată secretăriei bisericești care o va transmite Ministerului Cultelor. Altfel vor fi suspendați.

În declarație vor spune că au făcut sau nu parte dintr'un partid politic, iar în caz afirmativ din care anume partid.

Alegere de protopop. În 10 Februarie a. c. s'au întrunit sub prezidiul comisarului consistorial prot. Iosif Morariu adunarea protopopească a protopopiatului Deva, pentru a-și exprima dorința cu privire la viitorul șef tractual. Au luat parte 48 membrii.

După îndeplinirea formalităților prescise, a urmat votarea secretă cu țedule.

Preotul Teofil Chiffa profesor-cațihet la liceul „Decebal” din Deva a înțrunit 38 voturi, prot. Dumitru Secărea din Băița 5 voturi, iar două bile au fost albe.

Alegerea a decurs în cea mai bună ordine.

Nou prefect al județului Sibiu a fost numit dl Colonel Mihail Cămărașu, un distins ofițer, iubitor de muncă și om de inimă. Locuitorii județului au primit, această numire, cu deosebită mulțumire sufletească.

În apărarea granițelor. Sumele subscribe până acum la fondul „Apărării granițelor”, — sume depuse la Banca Națională, — trec cifra de 45 milioane de lei. Subscrierile se continuă cu patriotică însuflețire.

„Păstorul Tuturor” este numele unei publicații lunare, redactate de Asociația preoților din acel județ. Viață lungă și rodnică dorim noului confrate, care se adresează clerului nu numai din județul Tutova, ci și din celelalte județe ale țării.

Nu sânt semne bune. Mișcarea populației, în 1937, într'un centru de frunte bănățean, în Lugoș, prezintă următoarele cifre: La români 122 nașteri, morți 285 (o parte din aceștia veniți din alte localități și morți în spitalul din Lugoș, — totuși numărul morților întrece cu mult pe al nașterilor). Nici celelalte nații și religii din Lugoș nu stau mai bine: romano-catolicii se prezintă cu 128 nașteri, 182 morți; reformații cu 31 nașteri, 34 morți; jidovii cu 8 nașteri, 27 morți.

Bună școală. S'a deschis la Berlin o școală pentru tineretul care vrea să se căsătorească. Tinerii învață să ducă, în familie, o viață de buni creștini, iubitori de țară și neam.

Monumente primilor oameni. În vremea când se ridică monumente tuturor oamenilor mari și mai puțin mari, eată că s'a găsit un ... american, care și-a gândit să ridice un monument primului om, lui Adam. În Carolina de sud, Statele unite, un simplu cetățean, Iuliu Walker, a înăl-

țat, în memoria lui Adam, în 1937 o columnă, având în vârf un șarpe și un măr. Inscricția de pe soclu spune: „Lui Adam, celui mai mare binefăcător al omenirii”. Inainte cu câțiva ani, în aceeaș particulă de sud, s'a ridicat, din inițiativă particulară, un monument în memoria Evei, — arătându-și astfel acești oameni, mulțumiți de viață, recunoștința lor față de strămoșii noștri ai tuturor, — de nu va fi la mijloc mai de grabă o reclamă americană.

Bancheri jidovi, din mai multe state, au scris un prim fond uriaș, de mai multe milioane de lire engleze, cu scop de a purta lupta împotriva mișcărilor antisemite din Germania, Austria, Polonia, România și Ungaria. Ca să se știe!

Câți jidovi are Palestina? După datele statistice mai nouă, în Palestina sânt 368.180 jidovi, față de peste 800 de mii de arabi mohamedani, și cam 110 mii creștini. În procente: 29'3 jidovi, 61'5 arabi, 8'3 creștini. Cu totul Palestina sre 1.316.751 locuitori.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Februarie 1938, va predica părintele Z. Oancea.

PARASTAS. Duminecă în 20 l. c., după terminarea sfinteii liturghii în catedrală, se va oficia parastasel de 6 săptămâni pentru odihna sufletului răstosului Tordășianu.

Aviz. Doritorii de a ține a înțrineri, serate, conferințe, petreceri etc., sunt înțvitați de a depune la Chestura poliției cererile pentru acest scop înainte de termenul solicitat cu cel puțin 5 zile pentru a putea fi soluționată la timp.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Licitație

Consiliul parohial ortodox român din Daia română, protopopiatul Sebeș-Alba, dă în licitație publică cu termen de 15 zile, pictarea în oleu a bisericii noi din susțiză parohie, conform planului și devizului ce se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Ofertanții vor depune garanție în numerar de 5% din suma ce se va adjuceca.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea cui crede de bine dintre ofertanții.

Licitația se va ținea în ziua de 2 Martie 1938, ora 10 a. m. la oficiul parohial.

(9) 1 1

Consiliul parohial

Parohia ortodoxă română, Batiz

Nr. 32/1938

(6) 2—3

Publicare de licitație

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfinteii biserici ortodoxe române din Batiz, protopopiatul Hunedoara, se publică licitație cu oferte închise și sigilate pe ziua de 20 Martie 1938 ora 3 p. m.

Licitația se va ținea la epitropia parohială din Batiz planul, devizul de spese și condițiile generale se pot vedea la epitropia parohială din Batiz.

Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 5% dela suma oferită, în numer sau efecte de stat.

Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenorii diplomați.

Concurenții nu pot pretinde spese pentru participare la licitație.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrările acelui antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

Actele licitației se vor aproba de P. V. Consiliu Arhidiecezanal din Sibiu.

Din ședința consiliului parohial ținută la 29 Ianuarie 1938.

Consiliul parohial ortodox român Batiz